ผลกระทบจากความตึงเครียดบนคาบสมุทรเกาหลีต่อประเทศไทย

Abstract

"*The Impact of Korean Peninsula's Tension toward Thailand*," written by Dr. Damrong Thandee – Director of Ramkhamhaeng University Center for Korean Studies, Bangkok, Thailand, reveals the necessity of Thais to open up their ears and eyes onto the dangers of threats resulting from the tension of Korean peninsula. These threats inevitably effect on Thai security and peace. Two notable examples were cited: firstly, Thailand and North Korean Refugees; and secondly, Myanmar and North Korea.

Hundreds of North Koreans have illegally had fled into the Kingdom of Thailand since 2000 through human trafficking as well as with secret helps from South Korean missionary, NGO, for instance. Those connections intentionally undermine Thai law and order leading to bribery, national insecurity, and creating misunderstanding between Thailand and North Korea.

As for the second example, after Myanmar having established good relationship with North Korea since early 1990s, the exchange of weapons and cereal has been trading. In addition, some 800 giant tunnels for secret missions have been dug in Myanmar with assistance of North Korean technicians. It is also believed that nuclear-technology is being transferred to the Southeast Asian nation. This would indeed turn the region into a hotspot along Thailand's corridor.

แม้ว่าคาบสมุทรเกาหลีจะตั้งอยู่ห่างจากประเทศไทยมาก แต่ความเกี่ยวข้องระหว่างกันและกันก็มีมานานนับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

สยามได้ส่งคณะทูตซึ่งนำโดยนายคง ผู้ควบคุมเรือพร้อมด้วยคณะ 8 คน บรรทุกสินค้าพื้นเมืองมาเป็นเครื่องบรรณาการแด่กษัตริย์แห่งโครยอ (Koryo ในปี ค.ศ. 1391) ... ซึ่งตรงกับสมัยสมเด็จพระราเมศวรแห่งอาณาจักรอยุธยา...(ต่อมา) ประเทศสยามได้ส่งนายจางสือดาวพร้อมด้วยข้าราชบริพารอีก 20 คน มาเจริญสัมพันธไมตรี โดยนำไม้ฝางและไม้กฤษณาอย่างละ 1 พันคืนพร้อมทาสอีก 2 คนมาถวาย... การมาเยือน...ก็สร้างความพึงพอพระทัยแด่ปฐมกษัตริย์แทโจไม่น้อย... [1]

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรโครยอและพงศาวดารราชวงศ์โชซอนมิได้ระบุรายละเอียดถึงที่มาที่ไปของคณะทูตอย่างแจ้งชัด และศาสตราจารย์ Cho Hung-guk ผู้เสนองานทางประวัติศาสตร์ชิ้นนี้ก็ไม่แน่ใจว่า คณะผู้มาเยือนเกาหลีจะเป็นเจ้าหน้าที่ทูตหรือกล่าวอ้างว่าเป็นคณะทูตจากเมืองสยาม แต่ก็พออนุมานได้ว่า ได้มีการติดต่อกันจริงระหว่างเมืองสยามกับราชอาณาจักรโครยอและโชซอนมาแล้วนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 14 อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียใจที่การติดต่อระหว่างกันสิ้นสุดลงเมื่อคณะทูตที่กษัตริย์แห่งอาณาจักรโชซอนได้ส่งไปยังเมืองสยามเพื่อเป็นการตอบแทนได้ถูกสังหารโดยโจรสลัดญี่ปุ่น หรือเหตุการณ์จริงเป็นอย่างไรไม่อาจล่วงรู้ได้ การหายสาปสูญไปของคณะทูตในยุคดังกล่าว ยังผลให้ไม่มีการบันทึกใดๆ ระหว่างสองประเทศนับแต่นั้นมาจนถึงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเมื่อไทยได้รับการร้องขอจากองค์การสหประชาชาติให้จัดส่งกองทหารไปร่วมรบในสงครามเกาหลีในปี ค.ศ. 1950 เมื่อสงครามเกาหลีสิ้นสุดลง คนไทยก็รับรู้เรื่องราวของประเทศเกาหลีมากขึ้นโดยผ่านทางทหารผ่านศึกที่กลับจากการรบในสงครามครั้งนั้น มีคนเกาหลีอพยพเข้ามาตั้งรกรากในเมืองไทย คนไทยแต่งงานกับคนเกาหลี และมีเพลงชื่อ “อารีดัง” ดังกระหึ่มทั่วฟ้าเมืองไทยที่กล่าวถึงสายใยรักระหว่างทหารหนุ่มจากเมืองสยามกับสาวเกาหลีที่เขาพานพบในช่วงสงคราม [2]

ในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1958 ไทยกับเกาหลีได้ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระดับอัครราชทูต ต่อมาได้ยกขึ้นเป็นระดับเอกอัครราชทูตเมื่อ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1960 จากนั้นความสัมพันธ์

ระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ก็ดำเนินมาด้วยดีตลอดมา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมือง การศึกษาและเทคโนโลยี ฯลฯ จนถึงปัจจุบัน [3]

ส่วนกรณีของประเทศเกาหลีเหนือนั้น ไทยเริ่มมีการแลกเปลี่ยนการติดต่อในด้านการค้าและกีฬาอย่างไม่เป็นทางการในปี ค.ศ. 1972 ต่อมาในปี ค.ศ. 1975 ไทยและเกาหลีเหนือได้สถาปนาทางการทูตระหว่างกัน โดยสถานเอกอัคราชทูตเกาหลีเหนือประจำประสหภาพพม่า (ในขณะนั้น) ดำรงตำแหน่งเป็นเอกอัคราชทูตประจำประเทศไทย และเอกอัคราชทูตไทย ณ.กรุงปักกิ่งดำรงตำแหน่งเป็นเอกอัคราชทูตประจำเกาหลีเหนือด้วย จนกระทั่งในวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 1991 เกาหลีเหนือได้ยกระดับสำนักงานผู้แทนทางการค้าของเกาหลีเหนือในกรุงเทพฯ (ที่ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม ค.ศ. 1979) เป็นสถานเอกอัคราชทูตในกรุงเทพฯ แต่ไทยไม่ได้เปิดสถานเอกอัคราชทูตไทย ณ.กรุงเปียงยาง โดยยังคงให้เอกอัคราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่งเป็นผู้ดูแล อย่างไรก็ตาม ไทยและเกาหลีเหนือเป็นมิตรที่ดีต่อกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ความตึงเครียดบนคาบสมุทรเกาหลี

โดยแท้จริงแล้ว คาบสมุทรเกาหลีเป็นดินแดนที่มีความตึงเครียดสูงมานานนับพันปีแล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะดินแดนแห่งนี้ตั้งอยู่ท่ามกลางชาติมหาอำนาจ คือ จีน ญี่ปุ่น และรัสเซีย ที่ต่างก็ต้องการช่วงชิงคาบสมุทรเกาหลีให้เป็นส่วนหนึ่งของตนเพื่อจะก้าวต่อไปในการรุกรบกับอีกชาติหนึ่ง ความกระหายอำนาจและความเป็นใหญ่ของชาติมหาอำนาจทั้งสามก่อให้เกิดเป็นภัยอันใหญ่หลวงต่อชนชาติเกาหลีที่ต้องทนทุกขเวทนากับสิ่งที่เกิดขึ้นโดยที่ตนเองไม่ได้รับผลประโยชน์และเป็นสิ่งที่ตนไม่ได้ก่อขึ้น การหลบลี้หนีภัยจึงเกิดขึ้นอยู่เนืองๆ สำหรับผู้ที่สามารถหลบหนีออกไปได้ ในขณะที่คนส่วนใหญ่ในประเทศต้องเลือกข้างระหว่างชาติมหาอำนาจที่แย่งชิงความเป็นใหญ่ในเกาหลีและระหว่างประเทศของตนกับต่างชาติ ก่อให้เกิดความตึงเครียดอย่างต่อเนื่องและตลอดมา จนกระทั่งคาบสมุทรเกาหลีได้ถูกแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเทศในปี ค.ศ. 1948 จากนั้นสงครามบน

คาบสมุทรเกาหลีก็ได้เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1950-1953 ที่เรียกว่า สงครามเกาหลี เมื่อสงครามสิ้นสุดลงการกระทบกระทั่งกันระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ก็ยังคงดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยมีตัวละครหลัก (ประเทศที่เกี่ยวข้อง) ต่างแสดงบทบาทร่วมต่อสู้กันและกันทั้งสองฝ่ายอย่างเข้มข้น

แม้สงครามเย็นจะยุติลงในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 แต่คาบสมุทรเกาหลีก็ยังคงเป็นแหล่งสุดท้ายที่การต่อสู้ระหว่างฝ่ายเสรีประชาธิปไตยซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่มีจีน รัสเซีย และเกาหลีเหนือ ต่างขับเคี่ยวกันอย่างดุเดือด ก่อให้เกิดความหวาดหวั่นสั่นสะท้านไปทั่วโลกที่เกรงว่า สงครามโลกครั้งสามอาจปะทุขึ้นในวันใดวันหนึ่ง โดยอาจมีจุดกำเนิดมาจากดินแดนแห่งนี้ – ดินแดนสงบยามเช้า (Land of the Morning Calm)

ในที่นี้จะไม่ขอกล่าวรายละเอียดถึงสาเหตุและสถานการณ์ความตึงเครียดบนคาบสมุทรเกาหลี ผู้สนใจอาจหาอ่านได้จากหนังสือและเอกสารทั่วไป [4] แต่จะเน้นอธิบายถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องและก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรง นั่นคือ การลี้ภัยของชาวเกาหลีเหนือเข้าสู่ราชอาณาจักรไทย และความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับเกาหลีเหนือดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 ไทยกับผู้ลี้ภัยเกาหลีเหนือ

ทุกศาสนาต่างมีคำสอนให้ศาสนิกชนเป็นผู้มีจิตใจเมตตากรุณา แบ่งปันและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการให้ทานแก่ผู้ยากไร้ อันเป็นการแสดงความรักความห่วงใยสมาชิกในสังคมของตนและสังคมโลก ความรักความเมตตานี้เองเป็นเสมือนโซ่ห่วงคล้องใจ จักก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้น ทำให้แต่ละสังคมและสังคมโลกลดความขัดแย้ง โดยกลไกทาง

สังคมในเรื่องนี้จะนำไปสู่สันติภาพ ความมั่นคงและความปรองดองกันบนพื้นพิภพแห่งนี้ชั่วกาลนาน

สัจจธรรมของ “ความใจบุญ” “ความเอื้ออาทร” ต่อบุคคลอื่น (คนที่ไม่ได้อยู่ในครอบครัวเดียวกัน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความเดือดร้อน ยากไร้ และได้รับความทุกข์ทรมานได้ปรากฏขึ้นบนโลกมานานนับตั้งแต่มนุษย์กลุ่มแรกได้อุบัติขึ้นบนโลก สมาชิกต่างเกื้อหนุนกันและกันเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความเป็นปึกแผ่นและก้าวไปสู่ความสุขและความร่มเย็นด้วยกัน หากคนใดเกิดพลาดพลั้งก่อให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิต แม้จะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ก็จะได้รับการอุ้มชูจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้ความช่วยเหลือด้วยการดึงออกมาจากความทุกข์ยากนั้นๆ เพื่อให้เขาสามารถกลับมาสู่สังคมด้วยความผาสุขอีกครั้ง ด้วยเหตุนี้ ความพึงพอใจและความสบายใจก็จะบังเกิดขึ้นทั้งต่อผู้ให้และผู้รับทั้งสองฝ่าย

อย่างไรก็ตาม อีกฟากหนึ่งของ “ความใจบุญ” ก็คือ การถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนและกลุ่มตนโดยไม่คำนึงถึงกฎสังคมและกฎศีลธรรมที่ความใจบุญนั้นตั้งอยู่ ตัวอย่างที่เห็นกันเป็นประจำ ได้แก่ การตั้งแก๊งเด็กขอทานเพื่อบังคับให้เด็กเหล่านั้นนำเงินที่ได้มาให้กับตน การนำเงินทำบุญของวัดไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน การหลอกว่ายากจนขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นแต่นำเงินนั้นไปดื่มเหล้าและเที่ยวเตร่สำมะเลเทเมา และการรับผู้ลี้ภัยกลายเป็นการสร้างประโยชน์ให้มีผู้ดำเนินธุรกิจการค้ามนุษย์ ซึ่งตัวอย่างสุดท้ายนี้เป็นที่มาของหัวข้อของตัวอย่างนี้

ตำนานจากเมืองไทย

“...ในวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 2000 (ค.ศ. 2537) ขณะที่ผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือคู่หนึ่งได้นั่งรถเข้ามายังตัวเมืองเชียงราย ผู้เป็นภรรยาซึ่งตั้งท้องอ่อนๆ (แต่ไม่ต้องการทำแท้งในเกาหลีเหนือเพราะเคยเห็นภาพที่น่าสะพรึงกลัวจากวิธีการทำแท้ง) เกิดอาการคลื่นไส้ที่จะอาเจียน จึงขอให้คนขับรถจอดรถกลางทางและก้าวออกไปทำภารกิจดังกล่าว ในช่วงนั้นเองที่หญิงชาวบ้านได้พบเห็น

เหตุการณ์ จึงเข้าช่วยเหลือด้วยการลูบหลังและพาไปที่บ้านเพื่อให้บ้วนน้ำล้างปาก เช็ดทำความสะอาดตามใบหน้าและร่างกายด้วยผ้าชุบน้ำเย็น ให้เธอนอนพักพร้อมกับพัดวีจนเธอหายเป็นปกติ ซึ่งวิธีการดังนี้เป็นขนบธรรมเนียมที่คนไทยถือปฏิบัติต่อผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครหรือมาจากไหน

ต่อมา คู่สามีภรรยานั้นได้รับการช่วยเหลือจากคนไทยและรัฐบาลไทยให้ลี้ภัยไปอยู่ในประเทศเกาหลีใต้ และได้คลอดบุตรออกมาเป็นเด็กชายในเดือนมกราคม ค.ศ. 2001 พ่อแม่จึงให้ชื่อว่า *วุนเต* มีความหมายว่า *ด้วยความเมตตาจากประเทศไทย* อันเป็นการแสดงความขอบคุณและศรัทธาในหลักมนุษยธรรมของประชาชนชาวสยาม…”

เรื่องราวที่กินใจนี้ได้มีการบอกเล่าซ้ำแล้วซ้ำอีกเป็นเวลานานถึง 4 ปี ซึ่งได้แสดงออกถึงความชื่นชมในน้ำใจของคนไทย โดยชาวเกาหลีใต้ที่ได้รับฟังก็ได้ส่งความปราถนาดีและความจงรักษ์ภักดีมายังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและคนไทยที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือที่ตกระกำลำบากในต่างแดน [5]

นับแต่นั้นมา ประเทศไทยจึงกลายเป็นสวรรค์ของผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือที่หลั่งไหลเข้ามา ในขณะที่เจ้าหน้าที่ทางการของพม่า ลาว และเวียดนามต่างพยายามผลักดันด้วยวิธีการที่เข้มงวด เช่น ไล่ยิง ริบทรัพย์สิน รวมไปถึงข่มขืนทารุณกรรมต่างๆ นานา ตลอดจนการส่งตัวผู้ขอลี้ภัยกลับไปยังเกาหลีเหนือ ก่อให้เกิดเป็นภาพที่สยดสยองน่ากลัว ไม่ค่อยมีใครกล้าล่วงล้ำเขตแดนเข้าไปขอลี้ภัยในดินแดนเหล่านี้ ยกเว้นขอเพียงผ่านทางไปยังดินแดนที่เป็นมิตรด้วยการติดสินบนเจ้าหน้าที่เป็นระยะๆ

ต้นเหตุและเส้นทางการลี้ภัย

คนส่วนใหญ่มักจะอ้างถึงความทุกข์ยากและการขาดแคลนอาหารที่เกาหลีเหนือประสบในช่วงทศวรรษ 1990 ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนหลบหนีออกนอกประเทศด้วยการลักลอบข้ามแม่น้ำยาลูและแม่น้ำทูเมนไปยังดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนซึ่งเป็นอาณาเขตติดต่อกับเกาหลีเหนืออย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อาจมีปัจจัยอีกหลากหลายที่ผลักดันให้คนโสมแดงเสี่ยงตายออกไปยังต่างประเทศ ปัจจัยเหล่านี้อาจได้แก่ การแสวงหาที่อยู่ใหม่เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การหนีคดีที่ได้กระทำในประเทศของตน การกระทำผิดกฎหมายความมั่นคงและไม่จงรักษ์ภักดีต่อพรรคและต่อผู้นำ ฯลฯ ในที่นี้จะไม่ขอกล่าวถึงสาเหตุของการลี้ภัยอย่างละเอียด ผู้สนใจอาจหาอ่านได้จากข้อเขียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เส้นทางการเดินทางของผู้ลี้ภัยเหล่านี้เริ่มจากการลักลอบเข้าสู่ประเทศจีน แล้วเดินทางไปยังเมืองเชียงรุ้ง สิบสองปันนาของมณฑลยูนนานเพื่อลักลอบออกจากประเทศจีนผ่านทางเมืองต้าหม่งล่ง (เมืองชายแดนจีน-พม่า) ก่อนที่จะเข้าสู่เขตอิทธิพลของว้า (เขตปกครองพิเศษที่ 4 ชนชาติว้าแห่งสหภาพพม่า) และเดินทางผ่านเนิน 240 (เขตว้า) จากนั้นก็จะไปลงเรือบริเวณแม่น้ำโขงที่ท่าสบหลวย (ฝั่งพม่า) เพื่อเดินทางมาพักรอเข้าสู่ไทยที่เมืองมอม แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว (ตรงข้ามเมืองปง ประเทศพม่า อยู่เหนือสามเหลี่ยมทองคำขึ้นไปราว 10 กิโลเมตร) ซึ่งบริเวณเมืองมอมนี้จะมีกลุ่มนายหน้าคอยจัดหาที่พักให้เพื่อรอประสานงานกับนายหน้าค้าคน (ค้ามนุษย์) ในจังหวัดเชียงราย รอจังหวะที่จะเดินทางเข้าประเทศไทยทางด้านอำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย หรือช่องทางที่เหมาะสมต่อไป ขณะที่ในฝั่งไทยนั้น รายงานระบุว่า มีกลุ่มนายหน้าค้าคนที่คอยทำหน้าที่ประสานงานและลำเลียงชาวเกาหลีเหนือจากสามเหลี่ยมทองคำ เข้าสู่ชายแดนไทยที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งนายหน้าเหล่านี้เป็นชาวเกาหลีใต้ทั้งหมด โดยเปิดร้านอาหารเป็นธุรกิจบังหน้าตั้งอยู่ใจกลางเมืองเชียงราย

วิธีการนำชาวเกาหลีเหนือหลบหนีเข้าเมืองนั้น กลุ่มนายหน้าจะแอบใช้เส้นทางเชียงแสน-แม่สาย พาเดินทางเข้ากรุงเทพฯไปยังสถานเอกอัคราชทูตเกาหลีใต้ประจำประเทศไทยเพื่อขอลี้ภัยการเมืองไปอยู่ในประเทศเกาหลีใต้ หรือสั่งให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือใช้วิธีเปิดเผยตัวออกมาให้เจ้าหน้าที่ไทยทำการจับกุมในทันทีที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทย เพื่อหวังให้ถูกดำเนินคดีและผลักดันออกนอกประเทศ และพวกเขาจะขอลี้ภัยไปยังประเทศอื่นต่อไป [6]

> *...เมื่อมาถึงฝั่งไทยได้ถือว่าภารกิจของนายหน้าสิ้นสุดลง ไทยเราก็จะนำเข้า กระบวนการตรวจคนเข้าเมืองให้เจ้าหน้าที่ทูตเกาหลีใต้รับตัวไป...บางครั้งหากเราไม่จับกุม เขาก็จะทำเป็นทะเลาะกันหรือทำทุกอย่าง...เช่น วิ่งเข้าหาตำรวจ เพื่อให้จับ หรือเปิดเผยตัวเพื่อที่จะให้เจ้าหน้าที่จับกุม* [7]

การส่งตัวกลับประเทศเกาหลีเหนือนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ลี้ภัยไม่ต้องการเลย ทั้งนี้เพราะการถูกส่งตัวกลับเป็นสิ่งเลวร้ายมาก ชาวเกาหลีเหนือที่หลบหนีจะถูกตั้งข้อหาว่าเป็นผู้ทรยศต่อชาติ จะถูกส่งเข้าค่ายกักกันตลอดชีวิต และญาติพี่น้องจะถูกจำคุก 5-10 ปี ดังนั้น คนเหล่านี้จะพยายามทุกทางเพื่อไม่ให้ถูกส่งตัวกลับประเทศ

จำนวนผู้ลี้ภัย

เป็นการยากที่จะนับจำนวนชาวเกาหลีเหนือที่ลักลอบเข้าเมือง เพราะมีคนลักลอบเข้าประเทศไทยประดุจกองทัพมดอย่างต่อเนื่องและตลอดมา ดังตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 2003 มีการจับกุมชาวเกาหลีเหนือเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายหลายครั้ง ครั้งละ 5 คนเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 20 กันยายนและ 21 กันยายน และจำนวน 12 คนในวันที่ 18 พฤศจิกายนของปีเดียวกัน ในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจบุกจับผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายที่บ้านหลังหนึ่งในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2003 จำนวนถึง 175 คนซึ่งเช่าบ้านอยู่รวมกันในกรุงเทพฯ แยกเป็นหญิง 125 คน ชาย 37 คน และเด็ก 10 คน [8]

...อนึ่ง ในรอบปี ค.ศ. 2008 เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมได้มากกว่า 1,500 คน และทราบข่าวว่ามีชาวเกาหลีเหนือที่พำนักอยู่ที่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรอการหลบหนีเข้าไทยผ่านอำเภอเชียงแสนอีกไม่น้อยกว่า 1,000 คน... [9]

วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2006) อธิบดีกรมสารนิเทศและโฆษกกระทรวงการต่างประเทศของไทยได้กล่าวถึงการจับกุมชาวเกาหลีเหนือในข้อหาหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายตอนหนึ่งว่า *ปัญหานี้รู้สึกกังวลอย่างยิ่งที่มีกลุ่มบุคคลใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน.. รัฐบาลไทยมีนโยบายชัดเจนในการป้องกันและจัดการกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและพร้อมจะร่วมมือกับทุกประเทศในเรื่องนี้* [10] แต่ผู้หลบหนีเข้าเมืองก็ยังคงทะลักเข้ามาในประเทศจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยปราศจากการเคารพและความเกรงกลัวต่อกฎหมายไทย

ปัจจุบัน มีผู้หลบหนีเข้าเมืองจากเกาหลีเหนือในจีนที่รอลักลอบเดินทางต่อไปอยู่ในประเทศที่สามราว 10,000-40,000 คน

ตัวการที่อยู่เบื้องหลัง

มิชชั่นนารีแห่งคริสต์ศาสนาชาวเกาหลีใต้ร่วมกับชาวเกาหลีเหนือที่ลี้ภัยออกนอกประเทศแล้วเป็นตัวการที่ทำการชักชวนผู้คนด้วยการส่งข่าวไปยังญาติมิตรและผู้คนอื่นๆ ว่า พวกเขาจะได้รับความช่วยเหลือทุกอย่างและเดินทางไปสู่ประเทศที่สามได้อย่างปลอดภัย ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้หญิง เด็ก และคนชรา อนึ่ง ตัวการเหล่านี้ได้ร่วมกันจัดเตรียมแหล่งพักพิงให้แก่ผู้ลี้ภัยเกาหลีภายหลังที่หนีข้ามพรมแดนไปยังจีน

กองบัญชาการของขบวนการขับเคลื่อนการลี้ภัยตั้งอยู่ที่อำเภอยันเบียน (Yanbian) เขตปกครองตนเองเกาหลีในมณฑลจี๋หลินของจีน อำเภอนี้มีอาณาบริเวณ 42,700 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ติดกับจังหวัดฮัมเกียงเหนือของเกาหลีเหนือที่มีเพียงแม่น้ำยาลูเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างจีน-

เกาหลีเหนือที่มีความยาวถึง 522.5 กิโลเมตร อำเภอนี้มีประชากรทั้งสิ้น 2,184,000 คน ในจำนวนนี้เป็นคนเชื้อสายเกาหลี 854,000 คน หรือร้อยละ 39.7 เป็นชาวฮั่นร้อยละ 57.4 ที่เหลือเป็นชาวแมนจู ชาวหุย ชาวมองโกลและอื่นๆ (ประชากรของมณฑลจี้หลินมีจำนวนทั้งสิ้น 26 ล้านคน - สถิติปี ค.ศ. 1997) รัฐบาลจีนได้ประกาศให้อำเภอยันเบียนเป็นเขตปกครองตนเองเกาหลี (Yanbian Korean Autonomous Prefecture) เมื่อปี ค.ศ. 1956 ทั้งนี้เพราะมีชนเชื้อสายเกาหลีอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และให้ใช้ภาษาจีนและภาษาเกาหลีเป็นภาษาราชการ นอกจากนี้ รัฐบาลจีนได้ส่งเสริมให้จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาเกาหลีและให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีเกาหลีไว้ ปัจจุบัน มีการตั้งโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัยที่สอนด้วยภาษาเกาหลีขึ้นทั่วไป

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า คนเกาหลีอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่อำเภอนี้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1869 เมื่อตอนเหนือของเกาหลีเกิดทุพภิกขภัย ผู้คนจึงพากันหนีตายข้ามแม่น้ำยาลูไปสู่จีน ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นเข้ายึดครองดินแดนคาบสมุทรเกาหลีเป็นอาณานิคม คนเกาหลีจำนวนมากได้หลบหนีการปกครองอันเหี้ยมโหดของญี่ปุ่นไปอาศัยในเขตอำเภอยันเบียน และในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง คนเชื้อสายเกาหลีได้ร่วมกับกองทัพจีนต่อสู้กับชาวญี่ปุ่นจนได้รับชัยชนะ ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นคืนเอกราชให้กับประเทศเกาหลีใน ค.ศ. 1945 ชาวเกาหลีราว 600,000 คนหรือราวร้อยละ 40 ขอเดินทางกลับประเทศ ส่วนที่เหลือสมัครใจที่จะตั้งหลักปักฐานอยู่ในเขตอำเภอยันเบียน โดยอาศัยอยู่รวมกันอย่างหนาแน่นในเมืองยันจิ ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ของอำเภอนี้ [(11)] มีโบสถ์คริสต์จักรขนาดใหญ่ตั้งอยู่หลายแห่ง ผู้คนก็พูดภาษาเกาหลี มีป้ายโฆษณาห้างร้านต่างๆ เป็นทั้งภาษาจีนและเกาหลี ดังนั้น เมืองนี้และบริเวณโดยรอบของอำเภอยันเบียนจึงเป็นเสมือน “ประเทศเกาหลีจำลอง” ที่ตั้งอยู่ในประเทศจีนโดยแท้

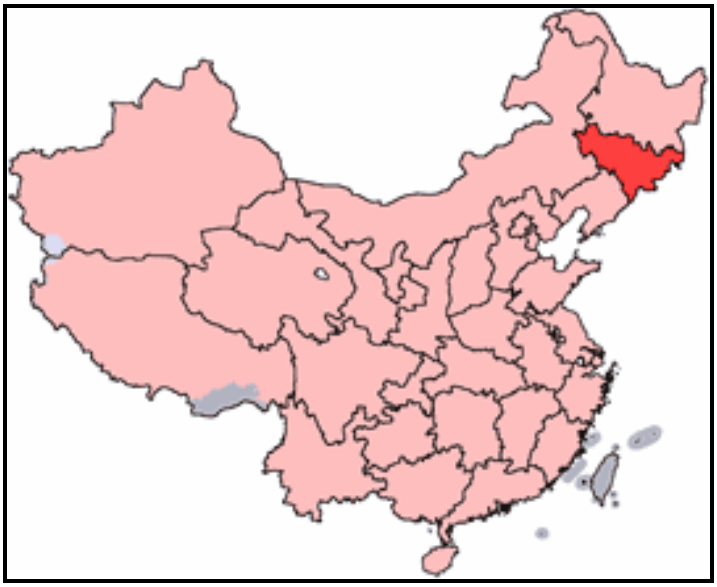

แผนที่มณฑลจี้หลินของจีน

เมือง Yanji, เมืองหลวงของอำเภอยันเบียน

ครอบครัวชนเชื้อสายเกาหลีในยันเบียน

หมู่บ้านชาวเกาหลีในยันเบียน

ห้างสรรพสินค้าตามแบบของชนเกาหลีในเมือง Yanji

เมื่อผู้ลี้ภัยเดินทางข้ามเขตแดนด้วยความช่วยเหลือขององค์การคริสต์ศาสนิกชน ตัวแกนหลักมีนาย Hirochi Kato และชาวเกาหลีใต้หลายคนได้จัดที่พักพิงภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นเกาหลีๆ ในอำเภอยังเบียน ขบวนการนี้ได้รับการอุดหนุนด้านทุนทรัพย์และสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นจากกลุ่มชาวคริสต์ในเกาหลีใต้ และจากแหล่งอื่นๆ ที่ไม่เปิดเผย ทำให้มีเงินทุนเพียงพอที่จะจ่ายให้กับอาสาสมัครและให้เป็นสินบนแก่เจ้าหน้าที่ทางการจีนที่ไม่จับกุมผู้ลักลอบเข้าประเทศที่ผิดกฎหมาย จากนั้น ขบวนการนี้ก็จัดให้ผู้ลี้ภัยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ วิ่งกรูเข้าไปในสถานทูต/กงสุลของประเทศต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในประเทศจีนเพื่อหลบหนีการจับกุมของทางการจีน และขอให้สถานทูต/กงสุลนั้นๆ จัดส่งต่อไปยังประเทศที่สาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปยังประเทศเกาหลีใต้ที่มีนโยบายรับผู้ลี้ภัยจากเกาหลีเหนือ - พี่น้องร่วมชาติที่หนีตายออกจากดินแดนที่มีการปกครองแบบเผด็จการและโหดร้ายทารุณ ในขณะ เดียวกันก็จะประโคมข่าวถึงความลำบากยากแค้นที่มีการปกครองแบบเผด็จการและโหดร้ายทารุณ รวมทั้งข่าวคราวความลำบากยากแค้นในการดำรงชีวิตในเกาหลีเหนือให้แก่โลกได้รับรู้ อันเป็นการลดความน่าเชื่อถือ หรือดิสเครดิตและสร้างความอัปยศต่อการปกครองของรัฐบาลเกาหลีเหนือ เหตุการณ์ดังนี้ได้ทำความลำบากใจแก่รัฐบาลจีนที่เป็นประเทศมหามิตรของเกาหลีเหนือและสร้างความโกรธแค้นให้แก่รัฐบาลเผด็จการนายคิม จองอิลของเกาหลีเหนือเป็นอย่างยิ่ง [12] ตำรวจจีนจึงได้พยายามกวาดล้าง จับกุม และขับไล่ตัวการเหล่านี้ออกไปจากประเทศจีน

อย่างไรก็ตาม ตัวการสำคัญจากกลุ่มบาดหลวงแห่งคริสต์จักร องค์การเอกชน (NGO) และองค์การสิทธิมนุษยชนก็ไม่ย่อท้อ ต่างแอบดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยอย่างลับๆ โดยไม่แยแสต่อกฎหมายของจีน และพยายามมองว่าประเทศใดที่ทางการและผู้คนมีใจโอบอ้อมอารีช่วยเหลือผู้ยากไร้ ก็จะจัดส่งให้ชาวเกาหลีเหนือที่หลบหนีออกมาได้เดินทางเข้าไปในประเทศนั้นๆ แม้ว่าจะต้องเดินทางไกลแสนไกลก็ตาม และเมื่อเห็นว่า ประเทศไทยเป็นแหล่งที่จะสามารถกระทำเช่นนั้นได้ จึงส่งคนมาประจำในประเทศไทยและประเทศข้างเคียงเพื่อ “ดำเนินการ” กิจกรรมของกลุ่มตนให้บรรลุผล

ประเทศไทยได้ยึดหลักตามอนุสัญญา ปี ค.ศ. 1951 (1951 UN Convention) ของสำนักงานผู้ลี้ภัยแห่งองค์การสหประชาชาติ (UNHCR) ในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือเพื่อเข้าไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม โดยให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือมีสภาพเป็นผู้ลี้ภัย ในขณะที่เกาหลีใต้มีนโยบายให้เงินแก่ชาวเกาหลีเหนือที่อพยพเข้าประเทศ ซึ่งในอดีตจะให้รายละหนึ่งล้านบาท (ปัจจุบันอาจลดลงเหลือ 2-3 แสนบาท) เพื่อให้ตั้งตัวทำธุรกิจ หากชาวเกาหลีเหนือมีรายได้ ก็จะสะสมเงินส่งกลับไปยังครอบครัวในเกาหลีเหนือและองค์กรช่วยเหลือเพื่อใช้เป็นทุนในการอพยพวนเวียนเป็นขบวนการ

ความเมตตากรุณาของคนไทยบวกกับการยึดมั่นตามหลักการของ UNHCR ก่อให้เกิดเป็นโทษเมื่อถูกขบวนการค้ามนุษย์ใช้ให้เป็นประโยชน์ กล่าวคือ มีการเรียกรับเงินเป็นค่าใช้จ่ายจากผู้ลี้ภัยในการเดินทางจากจีนจนถึงอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รายละ 150,000-200,000 บาท [13] ในขณะที่บางคนสวมสิทธิบัตรประชาชนไทย [14]

> *วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ตำรวจ สภ.ปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับเจ้าหน้าที่ดีเอสไอเข้าจับกุมตัวชาวเกาหลีเหนือที่ได้สวมบัตรประชาชนชื่อ นายชาติชาย ธรรมชาติร่มรื่น... หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชื่อมั่นว่า ต้องมีขบวนการช่วยเหลือเพื่อรออพยพไปยังประเทศที่สาม...บางรายอาจหาช่องทางตั้งหลักปักฐานในประเทศไทย...*

ขบวนการค้ามนุษย์นี้ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งที่เป็นคริสต์ศาสนิกชน องค์การเอกชน องค์กรสิทธิมนุษยชน UNHCR เจ้าหน้าที่สถานทูตเกาหลีใต้ที่ตั้งอยู่ในประเทศต่างๆ และคนท้องถิ่นในแต่ละประเทศที่ทำการช่วยเหลือต่อแผนการลี้ภัยตลอดเส้นทาง แต่ผลประโยชน์กลับตกไปอยู่กับขบวนการค้ามนุษย์ทั้งหมด

ประการสุดท้าย นายบัน คีมูนได้รับรู้เรื่องราวเหล่านี้มาโดยตลอดเมื่อครั้งที่เขาดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเกาหลีใต้ อนึ่ง รัฐบาลเกาหลีใต้ได้จัดส่งความ

ช่วยเหลือต่างๆ เช่น เวชภัณฑ์ โทรทัศน์ พัดลม สิ่งของต่างๆ ที่จำเป็น เป็นอาทิ แก่ผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือ สำนักข่าวยอนฮัพแห่งเกาหลีใต้ระบุว่า เมื่อปี ค.ศ. 2007 มีชาวเกาหลีเหนือกว่า 2,000 คนที่เดินทางเข้ามาอยู่ในเกาหลีใต้ โดยประมาณครึ่งหนึ่งผ่านทางประเทศไทย ส่วนด้านนายโด ฮียูน นักเคลื่อนไหวชาวเกาหลีใต้ที่คอยให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเกาหลีเหนือบอกว่า *ภาวะขาดแคลนอาหารอย่างรุนแรงและต่อเนื่องในเกาหลีเหนือ ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งยอมหนีไปตายเอาดาบหน้าและหลั่งไหลเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวัน ออกเฉียงใต้และจะไม่มีการหยุดจนกว่าจีนจะเปลี่ยนนโยบายและดำเนินมาตรการต่อผู้ลี้ภัยเกาหลีเหนือนุ่มนวลขึ้น เพราะพวกเขาเสี่ยงที่จะถูกจับกุมตัวส่งกลับประเทศหากถูกจับได้ในประเทศจีน* [15] จะเห็นได้ว่า นายโดมองว่าประเทศจีนผิดที่ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้หลบหนีเข้าเมือง เพราะไม่ได้กระทำตามเจตนารมณ์ของเขา ทั้งๆ ที่งานนี้จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเกาหลีเหนือก็ตาม

อยากมี “น้ำใจ” ก็รับเอาเอง

ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการลี้ภัยของคนเกาหลีเหนือ ได้แก่ กลุ่มศาสนา UNHCR องค์กรเอกชน และรัฐบาลเกาหลีใต้ที่ต่างได้รับเครดิตในผลงานและรายได้จากการดำเนินงานของกลุ่มตน ส่วนขบวนการค้ามนุษย์ก็ได้รับค่าจ้างในงานที่ทำ ส่วนประเทศไทยผู้มีน้ำใจงามกลับได้รับผลตอบแทนดังนี้

กรณีที่ 1: ... หนังสือพิมพ์โชซอน อิลโบ รายงานว่า ทางการไทยขอร้องไปยังเกาหลีใต้ตั้งแต่เดือนมกราคม (ค.ศ. 2007) ให้ช่วยรับตัวผู้ลี้ภัยเกาหลีเหนือไปอยู่ในกรุงโซลเพราะผู้ลี้ภัยที่หลบหนีมาอยู่ในผืนแผ่นดินไทยได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 400 คนแล้ว ในขณะที่ศูนย์ผู้อพยพชั่วคราวในไทยรองรับผู้ลี้ภัยได้เพียง 120 คน...แต่รัฐบาลเกาหลีใต้กลับบอกว่า ...รับได้เพียงจำนวนไม่มากนัก เพราะเกรงว่าเรื่องจะโจ่งแจ้งเกินไปจนสร้างความไม่พอใจให้กับ

รัฐบาลเกาหลีเหนือ ...อนึ่ง ศูนย์ผู้อพยพในเกาหลีใต้ก็มีข้อจำกัดและมีผู้ลี้ภัยเกินจำนวนเช่นกัน...

กรณีที่ 2: ... เกาหลีใต้กำลังพิจารณาสร้างศูนย์ผู้อพยพในประเทศไทย มองโกเลีย และรัสเซียให้เป็นที่อยู่อาศัยของชาวเกาหลีเหนือนอกประเทศเพื่อหาที่ลี้ภัย... จากคำสั่งของประธานาธิบดีลี เมียงบัก ซึ่งออกโดยนายฮอง จุงวุค วุฒิสมาชิกพรรครัฐบาลเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2008 ให้พิจารณาตั้งค่ายผู้ลี้ภัยในไทย...

กรณีที่ 3: ... นายบัน คีมูน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ...ไม่ยอมยืนยันรายละเอียดใดๆ ...แค่บอกว่า สถานทูตเกาหลีใต้ที่กรุงเทพฯ กำลังติดตามปรึกษากับรัฐบาลไทยและพิจารณาว่า รัฐบาลเกาหลีใต้จะสามารถดำเนินการบางสิ่งบางอย่างได้บ้าง

กรณีที่ 4: …ผู้สื่อข่าวชาวอเมริกันเชื้อสายจีนและเกาหลีชื่อ Laura Ling และ Euna Lee แห่งสำนักข่าว Current TV ได้ถูก ทางการเกาหลีเหนือจับตัวเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2009 เพราะไปทำข่าวสารคดีเกี่ยวกับสภาพเลวร้ายของผู้ลี้ภัยเกาหลีเหนือ ทั้งสองได้ถูกตั้งข้อหาว่าเป็นสายลับให้กับรัฐบาลอเมริกา แต่สาธุคุณ Chun Ki-won ชาวเกาหลีใต้ผู้ซึ่งทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้หลบหนีจากเกาหลีเหนือกล่าวว่า “ผมกังวลมากกับเรื่องนี้ *แต่นั่นไม่สามารถหยุดงานของเราได้หรอก*” (16)

จะเห็นได้ว่า ผลลัพธ์ที่มีต่อประเทศไทยและคนไทยเป็นสิ่งที่น่าเหลือเชื่อ และข้อความที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว’ ไม่ได้ปรากฏให้เห็นมากนัก ซ้ำร้าย การอพยพลี้ภัยกลับทำให้ประเทศไทยถลำลึกไปกับข้อขัดแย้งระหว่างประเทศที่เราไม่ได้เป็นผู้ก่อขึ้น นั่นคือ รัฐบาลเกาหลีเหนืออาจมองว่าไทยให้ความร่วมมือกับรัฐบาลอื่นในการดิสเครดิตเกาหลีเหนือ นอกจากนี้ พฤติกรรมบางอย่าง

ของเจ้าหน้าที่องค์กรศาสนา องค์กรเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกขบวนการค้ามนุษย์มักมองว่ากฎหมายและกฎเกณฑ์ทางสังคมของไทยไม่มีความหมาย คิดจะทำอะไรก็ได้ตามอำเภอใจบนดินแดนของไทย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีพฤติกรรมเอาแต่ได้ ได้คืบจะเอาศอก ไม่เคารพกฎหมาย-กฎเกณฑ์ของสังคมอื่น และหากทำไม่ได้ดังที่ตนต้องการก็จะป่าวประกาศกล่าวโทษว่า *รัฐบาลไทยและคนไทยไร้มนุษยธรรมต่อประชาคมโลก...*

กล่าวโดยสรุป ความใจดีของคนไทยและความไม่ใส่ใจของรัฐบาล ก่อให้เกิดการเข้ามาใช้ประโยชน์จากประเทศไทยในขณะที่ประเทศอื่นๆ รอบข้างต่างปกป้องสิทธิของตนเอง ผู้ใช้ประโยชน์มักจะรุกต่อภายหลังที่ได้รับผลลัพธ์ที่พึงพอใจแล้วขั้นหนึ่งในลักษณะ zero-sum มิใช่ใช้แบบ win-win approach จึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะต้องคอยปกป้องผลประโยชน์ของไทย

ตัวอย่างที่ 2 พม่ากับเกาหลีเหนือ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติของไทยได้อ้างสำนักข่าวซินหัวของจีนว่า พม่ากับเกาหลีเหนือได้กำหนดแนวทางความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้นเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2550) โดยเน้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การร่วมมือทางทะเล เศรษฐกิจ และสนับสนุนให้บริษัทของเกาหลีเหนือเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการการก่อสร้างในพม่า ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการรื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางการทูตกันขึ้นเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 2007

โดยแท้จริงแล้ว ประเทศทั้งสองต่างพยายามหาทางสร้างความปรองดองกันขึ้นมานานนับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 แล้ว โดยทางการของเกาหลีเหนือและพม่าได้พบปะพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ (แบบลับๆ) เพื่อขอตัวนักโทษที่เป็นสายลับเกาหลีเหนือที่อยู่เบื้องหลังการวางระเบิดสังหารกลุ่มผู้นำของรัฐบาลเกาหลีใต้ที่เป็นแขกรับเชิญของรัฐบาลพม่าเมื่อปี ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) กลับ

ประเทศเกาหลีเหนือ ซึ่งในครั้งนั้น ประธานาธิบดีชุน ดูฮวานแห่งเกาหลีใต้พร้อมคณะถูกลอบสังหารขณะที่พำนักอยู่ในนครย่างกุ้ง ยังผลให้รัฐมนตรีจำนวน 4 คนและประชาชน 21 คนเสียชีวิต ส่วนประธานาธิบดีชุนไม่ได้รับบาดเจ็บแต่อย่างใด เมื่อทางการพม่าได้จับตัวสายลับของเกาหลีเหนือจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นผู้กระทำการที่โหดเหี้ยม จึงได้จำขังไว้และตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับเกาหลีเหนือนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

จุดร่วมของความต้องการ

นายเบอร์ทิล ลินท์เนอร์ ผู้สื่อข่าวชาวสวีเดนประจำกรุงเทพฯ กล่าวว่า จากการพูดคุยกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของทั้งสองประเทศในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1990 นั้นมีความเป็นไปได้ที่ทั้งสองฝ่ายจะแสวงหาจุดร่วมกันในหลายประการ ทั้งนี้เป็นเพราะประเทศทั้งสองต่างมีระบอบการปกครองที่คล้ายคลึงกัน มีรัฐบาลที่ไม่ให้ความสนใจต่อกฎระเบียบของโลกที่ตั้งขึ้นโดยชาติตะวันตก ประเทศทั้งสองถูกคุกคามจากโลกตะวันตกคล้ายๆ กัน มีทรัพยากรธรรมชาติ มากแต่มีเงินตราต่างประเทศน้อย ฯลฯ จุดร่วมเหล่านี้ส่งผลให้ประเทศทั้งสองหันหน้าเข้าหากันและนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นเรื่อยมาจนกระทั่งสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตขึ้นมาใหม่ ต่อมาในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2008 รัฐมนตรีต่างประเทศของพม่าได้เดินทางไปเยือนเกาหลีเหนือ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในรอบ 25 ปีที่ผู้บริหารระดับสูงของพม่าเดินทางไปยังประเทศโสมแดงนี้

จุดร่วมที่น่าสนใจยิ่งประการหนึ่งก็คือ การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ กล่าวคือ พม่าต้องการอาวุธเพื่อใช้ทำสงครามกับชนกลุ่มน้อย ในขณะที่เกาหลีเหนือต้องการอาหารและสินค้าทางการเกษตรโดยที่พม่ามีอยู่อย่างพร้อมเพรียง ไม่ว่าจะเป็นข้าว ยางพารา แร่ธาตุ ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ ดังนั้น การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในลักษณะของการแลกสิ่งของต่อสิ่งของ (barter trade) ดังกล่าวจึงเกิดขึ้น [17]

ความสำคัญของการแลกเปลี่ยนสินค้าอยู่ที่การที่พม่าได้รับอาวุธร้ายแรงที่นำมาจากเกาหลีเหนืออันเป็นการขัดต่อมติขององค์การสหประชาชาติที่ห้ามเกาหลีเหนือแพร่กระจายอาวุธที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูง และห้ามพม่าครอบครองอาวุธที่จะนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชนกลุ่มน้อยและใช้ในการกดขี่ข่มเหงประชาชนของตน โดยที่สหรัฐอเมริกาและประเทศต่างๆ ในยุโรปต่างจับจ้องและหาทางป้องกันมิให้มีการซื้อขายอาวุธของทั้งสองประเทศตลอดระยะเวลาครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ดังนั้น ความสัมพันธ์ของพม่ากับเกาหลีเหนือในด้านการแลกเปลี่ยนสินค้าต่อกันนั้น จึงถูกมองไปว่า เกาหลีเหนืออาจส่งขีปนาวุธ หรือขายอาวุธนิวเคลียร์ไปให้แก่พม่าก็ได้ ดังคำกล่าวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐฯ ในการแถลงข่าวที่ภูเก็ตเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ. 2009 [18]

อย่างไรก็ตาม อาจมีการตั้งคำถามว่า พม่าจะมีอาวุธร้ายแรงเหล่านี้ไว้เพื่อต่อสู้กับประเทศใดที่เป็นศัตรูคู่อาฆาต ซึ่งคงไม่ใช่ประเทศในภูมิภาคเอเชียอาร์คเนย์แน่นอน ทั้งนี้เพราะพม่าก็เป็นสมาชิกของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนอยู่ หรือพม่าอาจต้องการครอบครองอาวุธเหล่านี้เพื่อใช้ต่อรองกับชาติมหาอำนาจอื่นๆ ที่มุ่งกล่าวร้ายและข่มขู่รัฐบาลทหารของพม่าที่ใช้อำนาจเผด็จการปกครองประเทศ โดยลิดรอนสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนและผู้นำ/สมาชิกพรรคฝ่ายค้าน

พม่ากับชนกลุ่มน้อย

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ประเทศพม่าประกอบไปด้วยชนกลุ่มน้อยหลากหลายและต่างต้องการเป็นอิสระต่อกันและกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการปกครองของอังกฤษในอดีตที่ใช้วิธีการ “แบ่งแยกเพื่อปกครอง” ได้ง่ายขึ้น (divide and rule) ต่อมา เมื่อจะได้รับเอกราช อังกฤษก็สัญญาว่าจะให้แต่ละเผ่าพันธุ์ปกครองตนเอง แต่เมื่อได้รับเอกราชแล้ว ชนกลุ่มใหญ่คือ ชนเผ่าพม่ากลับยึดอำนาจและตั้งตัวเป็นผู้นำชนกลุ่มอื่นๆ ทำให้ชนชาติพันธุ์อื่นไม่พอใจ และตั้งกองกำลังขับเคี่ยวต่อสู้

กับรัฐบาลพม่าในทุกโอกาสนับตั้งแต่หลังการก่อตั้งประเทศในปี ค.ศ. 1948 เพื่อแสดงศักยภาพของชนกลุ่มตนและประกาศตนว่าประสงค์ที่จะได้ “เอกราช” ในการปกครองตนเอง

รัฐบาลพม่าจึงมีแนวโน้มเป็นรัฐบาลเผด็จการทหารเรื่อยมาเพื่อใช้ทหารรักษาความเป็นปึกแผ่นของบ้านเมืองเอาไว้ เพราะหากจะนำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในการปกครองประเทศ ก็จะนำไปสู่การแบ่งแยกของชนกลุ่มต่างๆ ออกไปเป็นประเทศอิสระ (devolution) ประเทศพม่าก็จะถึงกาลอวสาน และยิ่งในยุคที่ชนกลุ่มน้อยโหมโจมตีเพื่อแย่งชิงอาณาเขตปกครองตนเองมากขึ้นเท่าไร รัฐบาลทหารพม่าก็จะเพิ่มความเข้มงวด และส่งกองทหารเข้าไปปราบปรามอย่างรุนแรง จนทำให้ชาวมอญ ชาวกระเหรี่ยง และชาวไทยใหญ่ต้องอพยพหนีตายเข้ามาอาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนของไทยที่ติดกับประเทศพม่า ก่อให้เกิดความตรึงเครียดระหว่างประเทศขึ้นนับครั้งไม่ถ้วน

การสู้รบด้วยอาวุธสงครามร้ายแรงเข้าล้างผลาญกันและกัน ทำให้เกิดความจำเป็นในการครอบครองอาวุธ ดังนั้น รัฐบาลพม่าจึงต้องการอาวุธเพื่อทำสงครามกับกลุ่มต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การที่จะได้อาวุธมานั้นพม่าต้องใช้เงินตราต่างประเทศไปซื้อ แต่การบพุ่งกับชนกลุ่มน้อยเป็นสงครามที่ไม่มีวันสิ้นสุดเพราะต่างก็มีตัวตายตัวแทน ทำให้ความต้องการอาวุธจึงมีอยู่ตลอดเวลา เงินทองที่มีอยู่ต้องร่อยหรอไปเป็นธรรมดา ดังนั้น การแลกเปลี่ยนอาวุธกับอาหารและวัตถุดิบจึงเป็นทางออกอีกทางหนึ่ง

ตัวอย่างของการสู้รบในช่วงหลังทศวรรษ 2000 ตัวอย่างหนึ่งก็คือ การต่อสู้กับชนเผ่าว้า กองทัพว้ามีกองบัญชาการใหญ่อยู่ที่เมืองปางซาง ติดชายแดนจีนด้านตะวันออกของรัฐฉาน พวกว้ามีอยู่ด้วยกันหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มโกก้าง กลุ่มเมืองลา กลุ่มสหรัฐว้า แต่ละกลุ่มต่างจัดงานฉลองครอบรอบ 20 ปีจากการแยกตัวออกจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า เช่น กลุ่มโกก้างจัดขึ้นเมื่อวันที่ 10-12 มีนาคม ค.ศ. 2009 กลุ่มสหรัฐว้าจัดระหว่างวันที่ 15-17 เมษายน ค.ศ. 2009 และกลุ่มเมืองลาจัดเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 2009 งานดังกล่าวได้เชิญแขกต่างกลุ่มต่างเผ่า รวมทั้งตัวแทนของรัฐบาล

ทหารพม่ามาร่วมงาน จัดโรงแรมที่พักและเลี้ยงฉลองด้วยอาหารมากมาย และจัดให้มีพิธีการสวนสนาม มีงานเฉลิมฉลองและมหรสพมากมายให้ประชาชนราวสามหมื่นคนเข้าร่วม รัฐบาลทหารพม่าได้ส่ง พล.ท. เยมิ้น ผู้อำนวยการความมั่นคงกองทัพพม่าไปเจรจาเพื่อให้กลุ่มว้าทำหน้าที่เป็นหน่วยรักษาดินแดนของประเทศ และให้สวามิภักดิ์ต่อรัฐบาลกลาง แต่การเจรจาไม่เป็นผล เขาจึงกล่าวในลักษณะข่มขู่ว่า *"...ตามที่กลุ่มโกก้าง กลุ่มสหรัฐว้า และกลุ่มเมืองลาได้พัฒนาพื้นที่ของตนจนเจริญรุ่งเรืองนี้ เป็นที่น่ายกย่องอย่างยิ่ง แต่ทว่า ทุกฝ่ายจะไม่เสียดายเลยหรือ หากต้องมีอันเปลี่ยนแปลงไป..."* จึงเป็นที่คาดการณ์ว่า หากความสัมพันธ์ระหว่างพม่า-ว้าเข้าสู่ขั้นแตกหัก พม่าก็เตรียมใช้อาวุธจากเกาหลีเหนือเข้าจัดการ โดยมีรายงานจากสื่อต่างประเทศหลายสำนักอ้างว่า พบเรือสัญชาติเกาหลีเหนือชื่อ กังนัม กำลังมุ่งหน้าเดินทางไปยังพม่า ซึ่งคาดว่าพม่าเตรียมอาวุธชนิดใหม่จากเกาหลีเหนือซึ่งมีอานุภาพสูงใช้ปราบปรามพวกว้าที่แข็งข้อ[19]

การขุดอุโมงค์ลับ

สถานีวิทยุเอเชียเสรีของสหรัฐฯ ได้เสนอข่าวว่า พม่าได้เริ่มขุดเจาะภูเขาเพื่อก่อสร้างอุโมงค์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539) มาแล้ว ในขณะที่สื่อต่างๆ ได้เสนอภาพถ่ายทางเข้าอุโมงค์ที่รัฐฉานและทางเข้าอุโมงค์ตองจี โดยทางการพม่าอ้างว่า การขุดอุโมงค์เป็นส่วนหนึ่งของโครงการติดตั้งเครือข่ายเส้นใยนำแสง (fiber optic cable installation project) แต่เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้วพบว่า ขนาดของอุโมงค์ใหญ่พอสำหรับรถบรรทุกเข้า-ออกได้ ภายในมีที่เก็บอาหาร น้ำ อาวุธ และแยกห้องออกเป็นส่วนๆ ซึ่งอาจบรรจุคนได้ถึง 600 คนนานหลายเดือน

Work underway on the entrance to the Kalaw tunnel,
17 December 2003

ต่อมามีภาพถ่ายอุโมงค์ที่ปยินมะนาร์ (เปียนมะนา - เมืองหลวงแห่งใหม่) ที่แสดงให้เห็นภาพของที่ปรึกษาชาวเกาหลีเหนือร่วมช่วยก่อสร้าง อีกทั้งมีรายงานว่า เกาหลีเหนือและผู้เชี่ยวชาญ

ต่างชาติหลายชุดให้คำแนะนำพม่าในการก่อสร้างเครือข่ายอุโมงค์ใต้ดินทั่วประเทศราว 800 แห่ง นอกจากนี้ มีเอกสารลับยังระบุอีกว่า แผนการขั้นต่อไปคือ การติดตั้งจรวดขนาดใหญ่และการสื่อสารผ่านดาวเทียมจากภายในอุโมงค์ รวมทั้งสร้างเป็น war room หรือศูนย์บัญชาการรบ หรืออาจใช้เป็นที่หลบภัยกรณีมีการประท้วง หรือถูกต่างชาติโจมตี

การสร้างอุโมงค์ (ใช้รหัสลับว่า “กระดองเต่า”) ที่ต่อเนื่องยาวนานกว่า 13 ปี อาจมีมูลค่านับพันล้านดอลลาร์ โดยเงินจำนวนมากมายนี้พม่าได้รับจากการขายน้ำมันเชื้อเพลิง และก๊าซธรรมชาติให้แก่จีน นอกเหนือจากนี้ พม่ากำลังขุดแร่ยูเรเนียมเพื่อส่งออก และใช้ในการเตรียมแร่สร้างโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์ แต่ข่าวบางกระแสกล่าวว่า พม่าอาจประสงค์ที่จะสร้างอาวุธนิวเคลียร์โดยความช่วยเหลือทางเทคโนโลยีจากเกาหลีเหนือก็เป็นได้

อนึ่ง มีข่าวอย่างต่อเนื่องที่ย้ำถึงการที่รัฐบาลทหารพม่าธ่งกระชับความสัมพันธ์ อันดีกับเกาหลีเหนือด้วยจุดประสงค์ในการเสริมสร้างศักยภาพกองทัพ โดยติดต่อขอซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์สำหรับใช้ป้องกันประเทศ รวมถึงเทคโนโลยีนิวเคลียร์จากเกาหลีเหนือ และการว่าจ้างเจ้าหน้าที่เกาหลีเหนือเข้าไปทำการขุดอุโมงค์ขนาดใหญ่เพื่อใช้ในด้านการทหาร [20]

กล่าวโดยสรุป ข้อมูลที่กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างเกาหลีเหนือกับพม่านั้นแม้จะได้รับการยืนยันจากแหล่งข่าวหลายแหล่งว่า เกิดขึ้นจริง และอาจนำไปสู่ภัยอันตรายต่อบริเวณภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ในอนาคต แต่ก็เป็นข้อมูลที่เกิดจากการคาดการณ์ และสังเกตจากสภาพแวดล้อมภายในและของโลก เพราะมีผู้เห็นเรือของเกาหลีเหนือแวะจอดเทียบท่าชายฝั่งของพม่าถี่ขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา และจากภาพถ่ายอุโมงค์ลับจำนวนหลายรูป จึงมีการประมวลเรื่องราวออกมาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้ทั้งนั้น ทางการทหารพม่าปกปิดเป็นความลับ รวมทั้งห้ามชาวต่างชาติและประชาชนทั่วไปเข้าไปใกล้บริเวณก่อสร้างอุโมงค์ แต่ความลับก็ถูกเปิดเผยโดยเจ้าหน้าที่ระดับสูงของทางการพม่าที่นำรูปภาพออกสู่สาธารณชน...และเจ้าหน้าที่เหล่านั้นก็หายตัวไปหลังจากมีการตีพิมพ์ภาพอุโมงค์ดังกล่าว...

หากทุกอย่างเป็นจริงดังที่กล่าวอ้าง เมืองไทยคงจะร้อนระอุมากขึ้นเพราะมีการสุมไฟอยู่ข้างบ้าน ...เป็นไฟบรรลัยกัลป์เชียวนะ

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยจะเกี่ยวพันกับประเทศต่างๆ บนคาบสมุทรเกาหลี เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศอื่นๆ ทั่วโลกแม้ว่าเราจะมีดินแดนตั้งอยู่ใกล้หรือห่างไกลจากพวกเขาก็ตาม ดังนั้น เราต้องเปิดหูเปิดตาให้กว้างเพื่อรับรู้สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตัวของเราและประเทศชาติไทย เพื่อมิให้ถูกคนอื่นเข้ามาใช้ประโยชน์เกินกว่าสิ่งที่เราสามารถจะมอบให้ได้ การเพิกเฉยหรือไม่รับรู้เรื่องใดๆ และการไม่ปกป้องผลประโยชน์ของชาติอาจส่งผลต่อความมั่นคงและความสงบสุขของประเทศได้

เชิงอรรถ

(1) Cho Hung-guk, “การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกาหลีกับประเทศไทยในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 14,” Proceedings: Bangkok International Conference for the 50th Anniversary of Korea-Thai Diplomatic Relations. August 7-8, 2008 at Radison Hotel, Bangkok, pp. 29-32.

(2) Damrong Thandee, “Second Korean Wave Hits Thailand,” Korea Times. November 21, 2005; Damrong Thandee, “Continuity of Korean Studies in Thailand,” A research paper for Korea Foundation, Seoul, Republic of Korea. http://www.ru.ac.th/korea/article1/article.htm.

(3) กระทรวงการต่างประเทศ, “สาธารณรัฐเกาหลี” 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2550. http://mfa.go.th/web/848.php?id=145.

(4) “คาบสมุทรเกาหลีกับความมั่นคงของไทย ;” “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีและประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกับความมั่นคงของประเทศไทย” บทความที่ 7 และ 8 http://www.ru.ac.th/korea/article1/article.htm.

(5) "A Expression of Love and Respect to Khon Thai by a Former North Korean Refugee," NorthKoreanRefugees.com http://www.northkoreanrefugees.com/2007-03-kohnthai.htm.

(6) "รายงาน: ทางผ่านลี้ภัย เกาหลีเหนือทะลักเชียงราย," ประชาไท. หนังสือพิมพ์ออนไลน์ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2552.

(7) "เกาหลี in ชายแดน," บางกอก ทูเดย์. 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2552.

(8) Ron Corben, "Thailand Discovers 175 North Korean Refugees Hiding in Bangkok," Voice of America. August 23, 2006. http://www.voamnews.com/english/archive/2006-08/2006-08-23-voa9.cfm?CFI...

(9) "ตำรวจเชียงแสนจับชาวเกาหลีเหนือ 8 คนลักลอบเข้าเมืองที่อำเภอเชียงแสน," 23 ตุลาคม 2008. http://www.chiangraifocus.com/newsdetail.php?_news=1372.

(10) "อธิบดีกรมสารนิเทศให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนกรณีคนเกาหลีเหนือหลบหนีเข้าไทยโดยผิดกฎหมาย," 24 สิงหาคม 2006. http://www.ryta.com/s/ryt9m/58020/.

(11) "Yanbian Korean Autonomous Prefecture," Wikipedia, the Free Encyclopedia.

(12) "North Koreans Enter Japanese School in China Seeking Asylum," AP Worldstream. February 18, 2003; *มีการวิ่งเข้าไปขอลี้ภัยในสถานทูตสเปนและญี่ปุ่นด้วยเพื่อสร้างข่าวให้ก้องไปทั่วโลก ต่อมา นาย Hirochi Kato ถูกทางการจีนจับตัวได้และจำขัง 7 วันก่อนส่งตัวกลับประเทศญี่ปุ่น.*

(13) "เส้นทางการลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือ ไทยถูกดึงเป็นเครื่องมือสู่ประเทศที่สาม," แนวหน้า. 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2552.

(14) "จับตาวิกฤตโสมแดงเข้าไทยใหม่-พบเกาหลีเหนือสวมบัตรไทย," 6 สิงหาคม พ.ศ. 2551. http://www.boybdream.com/manager-news-content.php?newid=84007.

(15) "ผู้ลี้ภัยโสมแดงในประเทศไทย," เดลินิวส์. 24 มิถุนายน พ.ศ. 2551; Kosum Saichan, "Transmigration in East Asia and Phenomenon of North Koreans Migrating via Maekong River," Proceedings of Bangkok International Conference: The Present and

Future of the Korea-Thailand Relationship. August 7-8, 2008 at Radison Hotel, Bangkok.

(16) "โสมขาวมองไทย ศูนย์ผู้ลี้ภัยโสมแดง," สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน. 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2552. http://www.nhrc.or.th/news.php?news_id=4115; "การจับกุมนักข่าวทำให้ความตึงเครียดสูงขึ้น," thaiindy. 24 มีนาคม พ.ศ. 2552. http://www.thaiindy.org/region/region_title_details.php?cont_id=&title_id-as...

(17) http://www.vchakarn.com/vblog/46499 เปิดอ่านวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2552.

(18) "ฮิลลารีแถลงสหรัฐฯ พร้อมลงนามความร่วมมืออาเซียน," คมชัดลึก. 23 กรกฎาคม 2552 (อ้างถึง: *การถ่ายโอนเทคโนโลยีนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือไปยังพม่า*); "ฮิลลารีห่วงประเด็นเกาหลีเหนือและพม่า," คมชัดลึก. 24 กรกฎาคม 2552 .

(19) "คาดเรือเกาหลีเหนือขนอาวุธเตรียมส่งพม่าใช้โจมตีทัพว้า.." 24 มิถุนายน ค.ศ. 2009. http://www.meeboard.com/view.asp?user=shanmusic&groupid=6&rid=210&...; "รมต. พม่าเยือนเกาหลีเหนือครั้งแรกในรอบ 25 ปี," สาระวินโพสต์. October 28, 2008 (ดู ... *อย่างไรก็ตาม ในขณะที่รัฐบาลพม่าถูกสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปคว่ำบาตรการสนับสนุนในด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ มีรายงานว่า รัฐบาลทหารพม่านั้นได้ซื้ออาวุธมาจากรัฐบาลเกาหลีเหนือ*); "พม่ากระชับมิตรโสมแดงเสริมสร้างศักยภาพกองทัพ," http://www.thaingo.org//board_2/view.php?id=447.

(20) ภูมิรัตน์ ทักษาพงษ์, "อุโมงค์ลึกลับในพม่า," โลกวันนี้. 3 กรกฎาคม ค.ศ. 2009; "พม่ากับโรงไฟฟ้า นิวเคลียร์," http://www.the-thainews.com/analized/inter/in010148_18.htm.

ผู้เขียน รองศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ ฐานดี
ผู้อำนวยการศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง <damrongthandee@ru.ac.th>
กันยายน พ.ศ. 2552.